

Stanovisko Výboru regiónov na tému: „Návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 až 2013)“

(2006/C 115/05)

VÝBOR REGIÓNOV,

so zreteľom na návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007-2013) (KOM(2005) 119 v konečnom znení) – 2005/0043 (COD) – 2005/0044 (CNS);

so zreteľom na oznámenie Komisie na tému „Budovanie EVP vedomostí pre hospodársky rast“ (KOM(2005) 118 v konečnom znení),

so zreteľom na rozhodnutie Rady z 31. marca 2005 prekonzultovať túto tému s Výborom regiónov na základe článku 265 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na rozhodnutie svojho predsedu z 19. mája 2005 poveriť komisiu pre kultúru a vzdelávanie vypracovaním stanoviska k tejto veci,

so zreteľom na rozhodnutie Európskej rady v Lisabone v roku 2000 zaviesť pojem „Európsky výskumný priestor“ a tým vytvoriť základ pre spoločnú politiku pre výskum a techniku v Európskej únii,

so zreteľom na rozhodnutie Rady Európskej únie z Barcelony v marci 2002, ktorým si Európska únia dala za cieľ do konca roka 2010 zvýšiť svoje výdavky na výskum na 3 % HDP,

so zreteľom na oznámenie Komisie o Európskej iniciatíve pre rast: investovanie do sietí a vedomostí v prospech rastu a pracovných príležitostí (KOM(2003) 690 v konečnom znení),

so zreteľom na oznámenie Komisie „Veda a technológia: kľúč k budúcnosti Európy – usmernenia na podporu výskumu v Európskej únii“ (KOM (2004) 353 v konečnom znení) a svoje stanovisko k nemu (CdR 194/2004 fin) ⁽¹⁾,

so zreteľom na oznámenie Komisie v nadväznosti na pripomienky a odporúčania skupiny nezávislých odborníkov na vysokej úrovni zameranej na účinnosť nových nástrojov Šiesteho rámcového programu (KOM(2004) 574 v konečnom znení),

so zreteľom na oznámenie Komisie jarnému summitu Rady Európskej únie 2005 „Spoločne pracujeme na hospodárskom raste a zamestnanosti – Nový začiatok Lisabonskej stratégie“ (KOM(2005) 24 v konečnom znení),

so zreteľom na návrh rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení programu na zvyšovanie konkurencieschopnosti a pomoc inováciám (2007-2013) (KOM(2005) 121 v konečnom znení – 2005/0050 (COD)),

so zreteľom na oznámenie Komisie „Mobilizácia vzdelanosti v Európe: ako môžu univerzity v plnej miere prispieť k Lisabonskej stratégii“, (KOM(2005) 152 v konečnom znení) a svoje stanovisko k nemu (CdR 154/2005 fin),

so zreteľom na správu skupiny odborníkov na vysokej úrovni pod vedením profesora Ramona Marimona zameranej na účinnosť nových nástrojov Siedmeho rámcového programu (21. jún 2004),

so zreteľom na stanovisko (CdR 155/2005 rev. 2), ktorý prijala komisia pre kultúru a vzdelávanie 22. septembra 2005, spravodajca: pán **Lars Nordström**, člen regionálnej rady Västra Götaland (SE/ALDE)),

⁽¹⁾ Ú. v. č. 71, z 22.3.2005, s. 22

keďže:

- (1) Celkové ciele menované v návrhu Komisie sú pre vykonávanie Lisabonskej stratégie nevyhnutné. Zvýšenie európskych investícií do výskumu na 3 % HDP Európskej únie, pričom 2 % z nich pochádzajú zo súkromných zdrojov a stredobodom záujmu výskumu a vývoja v Európe je podpora spoločnosti a hospodárstva založenom na vedomostiach, je ambicióznym cieľ, ktorý sa dá dosiahnuť len prostredníctvom spoločného úsilia a koordinovaných akcií členských štátov a Európskej únie.
- (2) Výskum, inovácia a celoživotné vzdelávanie sú kľúčom k rastu a konkurencieschopnosti v Európe.
- (3) Nevyhnutné zdvojnásobenie výdavkov na výskum v Európskej únii pre obdobie 2007-2013 je v súlade s cieľmi Lisabonskej stratégie a tiež so skutočnosťou, že v roku 2004 vstúpilo do EÚ desať nových členských štátov. Uskutočnenie návrhu je v záujme všetkých európskych krajín, aj keby malo v iných oblastiach finančného výhľadového plánu na obdobie 2007-2013 dôjsť k prípadným zmenám.
- (4) Medzi súčasným šiestym rámcovým programom v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2002-2006) a nasledujúcim siedmym rámcovým programom je vysoká úroveň kontinuity, pričom návrh obsahuje aj nové oblasti, ako napr. vytvorenie Európskej rady pre výskum a spoločné technologické iniciatívy.
- (5) Opatrenia navrhnuté v dokumente Komisie nie sú nástrojmi súdržnosti, majú však bezpochyby vplyv na súdržnosť v Európe,

Jednohlasne prijal na svojom 62. plenárnom zasadnutí 16. a 17. novembra 2005 (schôdza zo 16. novembra) nasledujúce stanovisko:

Názory Výboru regiónov

1. Všeobecné pripomienky výboru

1.1 Výbor **víta**, že **politické súvislosti a ciele** tohto návrhu sú predstavené vo vlastnom oznámení o vytvorení európskeho výskumného priestoru, ktoré sa predkladá súčasne s týmto návrhom.

1.2 VR **hodnotí návrh Komisie prevažne kladne**, pretože vo vysokej miere zachováva **kontinuitu** so súčasným rámcovým programom. Podmienky pre účasť miestnych a regionálnych orgánov ako aj malých a stredných podnikov sú lepšie, aj keď nástroje 7. rámcového programu naďalej zvyšujú „veľké iniciatívy“.

1.3 Vzhľadom na obnovovanie dynamiky Lisabonskej stratégie **zdôrazňuje** dôležitosť dosiahnutia dohody o finančnom výhlade, ktorá by umožňovala potrebné financovanie 7. rámcového programu v rozsahu navrhovanom Komisiou.

1.4 Výbor **víta** administratívne, finančné a právne **zjednodušenia** obsiahnuté v pracovnom dokumente o realizácii, ktorý dopĺňa návrh a kladie zvláštny dôraz na konštatovanie, že vo všetkých častiach postupov pri žiadostiach, rokovaniach o zmluvách a realizácii je potrebné urobiť určité **zjednodušenia**.

1.5 Výbor **konštatuje**, že Komisia si v rámci **rozsiahlych konzultácií** vypočula názory mnohých zainteresovaných aktérov a že návrh sa opiera o podrobnú **analýzu dosahu**, v ktorej sú zahrnuté informácie zúčastnených strán a hodnotenia.

1.6 VR **má tiež ten názor**, že „vedomosti“ sú jadrom Lisabonskej stratégie a inovácia, vzdelávanie a výskum tvoria „vedomostný trojuholník“. Výboru záleží na zdôraznení skutočnosti, že **snaha o kvalitu a vynikajúce výsledky sú ústredným aspektom** politiky v oblasti výskumu, pretože tým sa dajú dosiahnuť vedomosti, ktoré prispievajú k udržateľnému hospodárskemu rastu, zamestnanosti a sociálnej súdržnosti.

1.7 Výbor **podporuje** celkové programové ciele ako aj rozdelenie siedmeho rámcového programu do štyroch jednotlivých programov – **spolupráca, myšlienky, ľudia a kapacity** – ktoré sa zhodujú so štyrmi hlavnými cieľmi európskej politiky v oblasti výskumu.

1.8 Výbor **víta sústredenie pozornosti** výskumných činností vykonávaných prostredníctvom medzištátnej spolupráce – od projektov spolupráce a sietí až po koordináciu výskumných programov – **na niekoľko tém**, ktoré sú obsiahnuté v **programe Spolupráca**:

- a) zdravie;
- b) potravinárstvo, poľnohospodárstvo a biotechnológia;
- c) informačné a komunikačné technológie;
- d) nanoveda, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie;
- e) energetika;
- f) životné prostredie (vrátane klimatických zmien);

- g) doprava (vrátane vzdušnej dopravy);
- h) sociálne, ekonomické a humanitné vedy;
- i) výskum v oblasti bezpečnosti a vesmíru.

1.9 Výbor **vkľadá** veľkú nádej do vkladá veľkú nádej do **programu Myšlienky**, v rámci ktorého má vzniknúť autonómny Európsky výbor pre výskum s cieľom podporovať špičkový výskum, ktorý vykonávajú jednotlivé skupiny, ktoré si vo všetkých oblastiach vedy vzájomne konkurujú. Výbor predovšetkým vyzdvihuje význam nezávislého výboru pre výskum a prihovára sa za systematické šírenie výsledkov výskumu za plnej spolupráce s miestnymi a regionálnymi orgánmi. Je potrebné rozvinúť myšlienku Európskej rady pre výskum, ktorá by umožnila užšie vzťahy s miestnymi a regionálnymi orgánmi a VR.

1.10 VR **víta** posilnenie podpory vzdelávania a profesionálneho rastu výskumných pracovníkov v rámci **programu Ľudia**, pričom sa dôraz kladie na schopnosti a profesionálny rast ako aj posilnenie prepojení s vnútroštátnymi systémami.

1.11 Výbor **zdôrazňuje** v súvislosti s **programom Kapacity** osobitnú potrebu zladit' rámcový program so štrukturálnymi fondmi s cieľom zvýšiť európske výskumné, vzdelávacie a inovačné kapacity, predovšetkým s ohľadom na výskumné infraštruktúry, výskum v prospech malých a stredných podnikov, regionálne výskumné centrá a uvoľnenie výskumného potenciálu európskych „konvergenčných“ regiónov EÚ, otázky na tému „Veda v spoločnosti“ a horizontálnu medzinárodnú spoluprácu.

1.12 Európa sa musí usilovať o čo najlepšiu integráciu nových členských krajín. Začlenenie do každej politiky EÚ a ich nástrojov je jedným z predpokladov pre efektívne využívanie významného ľudského a hospodárskeho potenciálu týchto krajín, s cieľom vytvoriť konkurencieschopnejšiu a súdržnejšiu Európu, ktorá sa trvalo rozvíja. Rámcové programy by mali pomôcť urýchliť proces integrácie.

2. Program Spolupráca

2.1 Odovzdávanie vedomostí a ich rozširovanie má kľúčový význam. Súčasný rámcový program pre to ustanovuje mechanizmy, avšak kladie si otázku, či sa tieto mechanizmy aj systematicky a účinne uplatňujú. Ako je to s výsledkami? O tom nie je veľa známe, pretože neexistujú jasné požiadavky na ďalšie monitorovanie. Riešenie by mohlo spočívať v tom, že schváleným projektom sa bude klásť za povinnosť dôslednejší rozvoj a uplatňovanie stratégií pre odovzdávanie vedomostí. Komisia by to nemala strácať zo zreteľa a mala by skúmať, aké výsledky sa dosahujú.

2.2 Informačné a komunikačné technológie (IKT) majú kľúčový význam pre všetky oblasti priemyslu, obchodu, služieb, vedy a technológie, vrátane sektorov obrany a bezpečnosti. Najmä v porovnaní s Japonskom a USA má Európa čo doháňať,

v neposlednom rade s ohľadom na potrebu super počítačov v mnohých odvetviach, ako napríklad klimatický výskum, bezpečnosť a materiálový výskum a vyrábanie nových liekov. Táto skutočnosť sa týka zariadení európskych super počítačových centier, ktoré by mohli byť vhodnejšie zahrnuté do programu Kapacity alebo programov pre infraštruktúru, a nezávisle od toho sa týka aj európskeho výskumu hardvéru a softvéru.

2.3 Výbor **odkazuje** v súvislosti s ekologickým rozmerom trvalo udržateľného rozvoja na uvažovanie o prírode ako o zdroji a tiež na výskumné oblasti ako bioenergia a biopalivá, genomika rastlín, technika spracovania dreva, trvalo udržateľné lesné hospodárstvo, banská technika, technológia likvidácie odpadov a výskum cestovného ruchu.

2.4 VR opätovne zdôrazňuje svoju spokojnosť s integrovaním dôležitého podprogramu **energetika** do 7. rámcového programu. Napriek tomu, že výskum v oblasti energetiky je jednou z najvyšších priorit pre Euratom 7. RP, je potrebné ešte väčšie zameranie na túto oblasť. Energia je kľúčovým zdrojom konkurencieschopného hospodárstva, avšak, ako je známe, Európa je znepokojivo závislá od dovozu energie.

2.5 Ekologický postoj by mal byť doplnený o zohľadnenie sociálneho rozmeru a Výbor regiónov by chcel v tejto súvislosti zdôrazniť predovšetkým integráciu ako dôležitú horizontálnu tému. Výskum by sa mal napríklad zaoberať tým, ako sa v členských štátoch uskutočňuje politika integrácie a aké následné opatrenia sa vykonávajú, aké ciele sa za tým skrývajú, aké ukazovatele sa používajú a akým spôsobom je integrácia ovplyvňovaná opatreniami daňovej politiky (v mnohých členských štátoch sa dane vyberajú na národnej úrovni, zatiaľ čo veľkú časť nákladov na integráciu, napr. na opatrenia proti vylúčeniu, nesú miestne a regionálne orgány). Podstatné sú tiež aspekty demokracie v integračnej politike, či už dôsledky formálneho hlasovacieho práva alebo odlišné prístupy integračnej politiky na rôznych spoločenských úrovniach. Ďalšie otázky sa týkajú problematiky utečencov a diskriminácie na pracovnom trhu.

2.6 VR víta začatie vytvárania projektu **Galileo**, ktorý, okrem toho, že má veľký význam pre oblasť inovácie, je vďaka technologickým riešeniam, ktoré využíva a najmä jeho použitiu podľa výboru skutočne multidisciplinárnym a všeobecne účinným projektom.

2.7 Výbor **zastáva názor**, že výskum v oblasti verejného zdravia ako i zdravotníctva a opatrovníctva v širšom zmysle slova by v záujme celej Európy mal byť jednou z tematických priorit výskumu. K otázkam, ktorými by sa malo zaoberať, patria aj rôzne aspekty verejného zdravia, ako napr. opatrenia na obmedzenie škodlivých účinkov alkoholu a tabaku. Poznatky o rozsahu a dosahu problematiky alkoholizmu a fajčenia sú dôležité tak z krátkodobého ako aj dlhodobého hľadiska.

2.8 Rôzne otázky rozvoja miest, ktoré presahujú ekologické aspekty, by v tomto zmysle mali byť tiež predmetom výskumu. Tu by mohlo ísť o oblasti dopravy, rozvoja miest, vodného a odpadového hospodárstva, kultúrneho dedičstva a cestovného ruchu, ale aj o otázky integrácie a riadenia. Týmito témami sa zaoberal piaty rámcový program, v šiestom však chýbajú. Preto sa požaduje zaradenie celkovej perspektívy rozvoja miest do 7. rámcového programu.

2.9 Dôležitú oblasť výskumu vidí Výbor regiónov v prepojení výskumu a praxe. Schopnosť praktického využitia znalostí založených na výskume predstavuje veľkú výzvu nielen pre verejný, ale aj pre súkromný sektor, okrem iného v súvislosti s reformou a ďalším rozvojom systémov sociálnej ochrany. To sa týka v zásade všetkých oblastí výskumu, avšak vo zvláštnej miere nových poznatkov v oblasti služieb. Mal by sa posilniť výskum v oblasti využitia výskumných poznatkov. Predmetom tohto nového druhu výskumu by bola napr. metodika prenosu výsledkov výskumu do praxe, prekážky brániace zmenám alebo úvahy o tom, prečo sú niektoré stratégie na zlepšenie úspešné a iné nie, ako prebiehajú procesy zmien prostredníctvom učenia, ako môžu byť zaangažovaní pracovníci a ako môže systém predkladania návrhov prispieť ku vzniku kreatívneho prostredia. Európska politika výskumu musí tak musí určiť oblasť výskumu, ktorá bude skúmať vzájomné pôsobenie medzi výskumom a praxou a zameria sa na podporu inovácií a rozvoja. EÚ by toto mala uznať a mala by podporiť vytvorenie tejto oblasti výskumu v sektore služieb.

2.10 **Podľa názoru** výboru by sa mali rôzne aspekty demografických zmien, medzi nimi aj téma starnutia populácie, preskúmať v rámci vnútroštátnych výskumných programov, ktoré by mali byť na európskej úrovni vo väčšej miere koordinované. Mali by sa rozpracovať postupy pre koordináciu programov v rámci spolupráce medzi regiónmi podľa schémy Európskeho výskumného priestoru (ERA-NET) na základe článku 169 Zmluvy o založení ES. Okrem toho by mala byť výrazne posilnená podpora výskumov v oblasti starnutia obyvateľstva aj v rámci samotného siedmeho rámcového programu. V tejto súvislosti je závažnou témou napr. „aktívne starnutie“, ktorou sa zaoberá oznámenie Komisie „Zvýšiť mieru zamestnanosti starších pracovníkov a oddialiť odchod z trhu práce“. Aktívne starnutie však znamená rozsiahlejší prístup; mali by sa napr. rozšíriť znalosti o ľuďoch, ktorí zdravo starnú a ukázať, akým prínosom môže byť staršia generácia pre spoločnosť. V členských štátoch EÚ existujú kultúrne rozdiely a skúsenosti členských štátov v správaní sa voči stále viac starnúcemu obyvateľstvu, ktoré môžu byť výhodiskom pre celý rad rôznych výskumných úloh, ktoré by sa dali riešiť interdisciplinárne. Dôležitými témami sú v tejto oblasti nízka pôrodnosť, migrácia a drastický úbytok populácie, ako aj dosah starnutia obyvateľstva na potrebu zdravotníckej a opatrovníckej starostlivosti a samoliečby. Koordinácia európskych a vnútroštátnych výskumných programov je síce spomenutá v rámci programu „Spolupráca“, podľa názoru výboru by sa však mala posilniť. Pojem „starnutie“ obsahuje tak sociálne, ako aj ekonomické a kultúrne zložky. Vyvinutie spoločenských riešení a konceptov

na prispôbenie ako odpoveď na demografický vývoj je jedným z najväčších politických problémov v budúcich rokoch, a to najmä na regionálnej úrovni. Preto je veľmi dôležité, aby do vypracovania národných programov bola zapojená aj miestna a regionálna úroveň.

2.11 **Podľa názoru** Výboru regiónov rozhranie medzi výskumom, inováciou a ekonomikou sa stalo rozdelením na tento rámcový program a program na zvyšovanie konkurencieschopnosti a pomoc inováciám nejasné. Myšlienky projektu, ktoré nemožno jednoznačne priradiť k jednotlivým programom, ktoré sú však kľúčové pre rast a vytváranie pracovných príležitostí, tak podstupujú riziko, že skončia v sivej zóne a stroskotajú na prílišnom byrokratickom riadení alebo v najhoršom prípade to potenciálnych žiadateľov úplne odradí, čo si Európa nemôže dovoliť. Je veľmi dôležité, aby sa Komisia ako celok pričínila o to, aby sa administratívne hranice medzi rôznymi generálnymi riaditeľstvami a programami nestali prekážkou pre nádejné projekty.

2.12 Zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do technologických platforiem môže pre ne byť, vďaka právomociam, ktoré majú dôležitých spoločenských oblastiach, užitočné. Pri vypracovávaní vedeckých stratégií pre nové technologické platformy, ktoré budú zodpovedať potrebám občanov a zdokonaľovaní nedávno začatých príslušných platforiem prináleží miestnym a regionálnym orgánom prirodzené miesto v spolupráci s vysokými školami, hospodárstvom a verejným sektorom, ktorá je podmienkou pre technologické platformy. Existujú technologické platformy, ktoré sa dobre dajú zamerať na rozvoj miestnych a regionálnych činností. Technologické platformy sú dlhodobým cieľom, ale ich rozvoj často riadia skôr dávno zavedené technické odbory než základné potreby občanov.

2.13 Vzhľadom na ich význam pre dosiahnutie hospodárskeho a sociálneho rozvoja občanov a územia by obce, mestá a regióny mali byť v plnej miere zapojené do programov v oblasti inovácie a celoživotného vzdelávania. Obce, mestá a regióny sú totiž katalyzátormi umožňujúcimi vznik partnerstiev, ktoré by uľahčili rozsiahly prístup k finančným prostriedkom, a miestne inštitúcie sú iniciátormi rozvoja inovácie a výskumu na svojich územiach.

2.14 Výbor regiónov **s potešením konštatuje**, že celý rad členských štátov v Rade, ale i Európsky parlament v rámci 7. rámcového programu používa pojem Sociálne motivované výskumné platformy (SMVP). Rozumie sa pod ním doplnenie technologických platforiem takým spôsobom, aby sa spoločenským potrebám pri tvorbe dlhodobých výskumných stratégií príslušnými subjektami ako sú štátne inštitúcie, výskumní pracovníci (na univerzitách, vysokých školách a inštitútoch), ale aj prípadne ekonomika, prikladala zásadná dôležitosť. Európa potrebuje nové poznatky, aby lepšie pochopila problémy, ktoré vyplývajú zo sociálnych výziev, ako napr. z určitých kultúrnych a etnických rozdielov, demografického vývoja a životného

prostredia vrátane klimatických zmien. Cieľom SMVP je zjednotiť európskych aktérov zainteresovaných na rozvoji znalostí a postaviť sa tak veľkým dlhodobým spoločenským výzvam, pred ktorými Európa stojí. K najdôležitejším záujmom patria samozrejme „koneční spotrebiteľia“ znalostí, medzi nimi aj miestne a regionálne orgány.

2.15 Pojem resp. koncepcia sociálne motivovaných výskumných platforiem stavia vo veľkej miere na iniciatíve verejných záujemcov zo spoločnosti a ich potrebe nových poznatkov, ktoré sú založené na špičkovom výskume v rôznych spoločenských oblastiach. Koncepcia zahŕňa aj to, že títo záujemcovia sa aktívne zúčastnia na pomenovaní problémov a otázok, ktoré sa majú skúmať. Okrem toho kladie dôraz na to, aby zainteresované subjekty zo spoločnosti aktívne prevzali zodpovednosť za rozširovanie a uplatňovanie vedomostí, ktoré sa vytvárajú. Nádej na úspech sa samozrejme zvyšuje tým, že zainteresované subjekty sa sami vo veľkej miere zúčastňujú na formulovaní problémov. SMVP by sa tak mali chápať ako doplnenie technologických platforiem, v ktorých udáva tón priemysel. Priemyslové subjekty by sa v závislosti od oblasti výskumu mohli tiež zapojiť do jednotlivých SMVP, aj keď iné subjekty udávajú smer. Koncepcia SMVP zahŕňa aj interdisciplinárny výskum, aby tak vyhovela komplexnosti ľudských a spoločenských problémov. Tieto sa dajú najlepšie pochopiť vtedy, keď sa hodnotia z rôznych vedeckých perspektív. Súčasťou SMVP je rozsiahla transnárodná spolupráca s cieľom rozšíriť rozvoj znalostí a možností pre inovácie v spoločnosti.

2.16 V diskusii o SMVP boli nastolené rôzne témy, z ktorých by Výbor regiónov na tomto mieste chcel niektoré spomenúť: demografické zmeny v Európe (starnutie populácie), Európa a integrácia/migrácia ako aj trvalo udržateľný rozvoj z hľadiska životného prostredia.

Problém *starnutia populácie* postihuje všetky členské štáty EÚ a dotýka sa otázok zdravotníctva, opatrovníctva (napríklad e-zdravie, zdravého starnutia, istoty bývania), systému dôchodkového zabezpečenia, predlžovania produktívneho veku atď. Tento demografický vývoj je často označovaný za problém, otvára však mnohé možnosti. Staršia časť populácie predstavuje aj veľký zdroj vedomostí, založený na schopnostiach a skúsenostiach; mnohí starší občania sú dobre informovaní a nároční zákazníci/užívatelia/pacienti, ktorí budú v rôznych oblastiach požadovať inovatívne riešenia. Ako možno ľudské zdroje čo najlepšie a po celú dobu života uvoľňovať a rozvíjať k prospechu jednotlivca a spoločnosti? Téma „integrácia a migrácia“ môže napr. obsahovať určité aspekty integrácie, pracovného života a diskriminácie atď. Téma „trvalo udržateľný rozvoj – ochrana životného prostredia“ sa môže zaoberať otázkami územného plánovania v Európe: mesto ako iniciátor podnetov, so zameraním na vzájomné vzťahy medzi mestom a vidiekom, znečistenie životného prostredia a jeho dosah na krajinu, so zameraním na vzájomný vplyv medzi mestami a vidieckymi oblasťami rôznych regiónov; zodpovednosť Európy za celosvetový trvalo udržateľný rozvoj, so zameraním na vzájomný vzťah medzi celosvetovým a európskym kontextom.

3. Program „Myšlienky“

3.1 Podstatné je, že Európska rada pre výskum zachováva pri práci s nezávislými a významnými výskumnými pracovníkmi vysokú mieru integrity. Jej práca sa musí vyznačovať nekomplikovaným administratívnym spracovaním návrhov. Musí byť zrejmé, kto stanovuje priority.

3.2 Výsledky výskumu financovaného Európskou radou pre výskum musia byť systematicky a efektívne poskytované výskumným pracovníkom v iných európskych regiónoch. Prostriedky potrebné na tento účel by sa mali vziať z rozpočtu určeného pre opatrenia na mobilitu výskumných pracovníkov alebo by ich mala poskytnúť Európska rada pre výskum ako priamu dotáciu. V takom prípade by dotácia mala byť iba malou čiastkou celkovej sumy určenej na schválené projekty.

4. Program „Ludia“

4.1 Výbor **považuje za nutné** zmysle dostatočného počtu vedeckých pracovníkov v Európe uľahčiť prácu žien v oblasti výskumu. V tejto súvislosti môžu rôzne politické opatrenia ako aj zmeny myšlienkových postojov v hospodárstve a na univerzitách predstavovať dôležité faktory. Akcie Marie-Curie by sa mali posilniť s cieľom vzbudiť záujem o úlohu a miesto žien vo vede a vo výskume u mladých ľudí na stredných školách a tak zmierniť nedostatočné zastúpenie žien.

4.2 Výbor **zdôrazňuje**, že na prilákanie renomovaných výskumných tímov do Európy je potrebný veľký počet rôznych opatrení. Rozdiely, ktoré bránia profesionálnemu rastu s dostatkom príležitostí v Európe, sú tak zemepisného, právneho a administratívneho ako aj kultúrneho charakteru. Porovnanie postupov v kariére, úrovne plátov a sociálnych dávok atď. by mohlo byť jednou z možností, ako pozitívne rozvíjať perspektívy výskumných pracovníkov v zamestnaní v Európe. Ďalšou možnosťou by mohlo byť vytvorenie tzv. „kombinovaných miest“, v ktorých by pracujúci mali v rámci svojej práce aj možnosť výskumu.

4.3 Výbor **zastáva názor**, že by mal byť objasnený význam „celoživotného vzdelávania“ ako zdroja hospodárskeho rastu v Európe a ako nástroj na dosiahnutie európskych výskumných cieľov. Pozitívne je, že sa táto perspektíva odráža v návrhu Komisie a je dôležité, aby túto prácu podporovali tak regionálne ako aj národné subjekty a subjekty na úrovni Spoločenstva. V tejto súvislosti výbor poukazuje na iniciatívu „Platformy vzájomného vzdelávania“ Generálneho riaditeľstva pre výskum, Generálneho riaditeľstva pre podnikanie a Výboru regiónov. Táto iniciatíva sa obracia na subjekty prijímajúce rozhodnutia na regionálnej úrovni, ktorým majú byť do rúk dané konkrétne nástroje v oblasti „vzdelávania“, napr. regionálny rozhľad, regionálne porovnávacie hodnotenie („benchmarking“) a regionálne profily.

4.4 **Podľa názoru** výboru by Komisia mala ďalej zohľadniť skutočnosť, že pracovné príležitosti výskumných pracovníkov v Európe sa týkajú všetkých členských štátov EÚ a v rámci nich zase tých verejných oblastí pôsobnosti, za ktoré sú zodpovedné obce, kraje a regióny.

4.5 Výbor okrem toho **zdôrazňuje**, že by sa mali vo zvýšenej miere prijať opatrenia na vytvorenie novej generácie výskumných pracovníkov, ktorí by mohli pôsobiť na univerzitách, v hospodárstve a vo verejnom sektore. Do úvahy prichádzajú okrem iného opatrenia vo vzdelávaní výskumných pracovníkov, napríklad tým, že doktorandi budú počas svojho štúdia zbierať praktické skúsenosti tak v hospodárstve ako aj vo verejnom sektore. Budúci výskumní pracovníci musia byť vyškolení a pripravení na prácu aj mimo univerzity.

5. Program „Kapacity“

Výbor **víta** túto časť rámcového programu. **Zastáva názor**, že všetkých šesť čiastkových oblastí je dôležitých, chcel by však obzvlášť zdôrazniť nasledujúce:

5.1 Iniciatíva „Regióny založené na vedomostiach“ je okrem iného vítaná preto, pretože ozrejmuje význam regiónov pre inováciu a rast. Význam regiónov založených na vedomostiach pre všeobecný hospodársky rast v Európe nie je možné dostatočne dôrazne vyzdvihnúť – sú základnými piliermi národných hospodárstiev.

5.2 Výbor regiónov **si želá** väčšie prepojenie medzi rámcovým programom a štrukturálnymi fondmi. Medzi podporou špičkového výskumu a podporou súdržnosti je badať napätý vzťah. Stimulovaním subjektov v oblasti špičkového výskumu vo všetkých regiónoch je možné tento napätý vzťah vyrovnať. Výbor regiónov okrem toho dal vypracovať štúdiu, ktorá sa podrobne zaoberá štrukturálnou kapacitou a pripravenosťou miestnych a regionálnych orgánov podporovať výskum a vývoj. Táto štúdia sa okrem iného zameriava na väzbu medzi výskumom a vývojom, štrukturálnymi fondmi a otázkami inovácie.

5.3 Výbor regiónov **si je vedomý** diskusie o finančnom výhlade, ktorá sa vedie v Európe. Je však veľmi dôležité, aby sa tieto nové iniciatívy zachovali aj potom, keď sa finančný objem oproti predloženému návrhu zníži. Plánované prostriedky vo výške 160 miliónov EUR, ktoré tvoria približne 2 % celkovej sumy 7,4 miliardy EUR určenej pre čiastkový program *Kapacity*, sú vzhľadom na ambície návrhu vonkoncom nedostačujúce.

5.4 Ďalej chýba jasná snaha o prepojenie vysokých škôl so spoločným rozvojom a podporou komerčného využitia

výskumu a vývoja v spolupráci s priemyslom. To je možné odôvodniť tým, že oblasti týkajúce sa inovácie boli vyňaté a zaradené do špeciálneho rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu, takzvaného programu CIP. Existuje určitá neistota týkajúca sa vymedzenia a možného prekrývania sa medzi týmito rámcovými programami. Toto by mala Komisia objasniť. Toto síce nemusí viesť k problémom, ale ak by sa tak stalo, Komisia by mala mať pripravené modelové riešenie, ktoré zabezpečí lepšiu kompatibilitu programov. Ako príklad môže slúžiť rizikový kapitál pre spoločné technologické iniciatívy: môže projekt vo fáze uvádzania na trh čerpať prostriedky z fondov v rámci 7. rámcového programu alebo by sa muselo v tejto fáze o prostriedky požiadať z programu CIP?

5.5 Výbor regiónov **poukazuje na to**, že pozornosť by sa mala venovať aj výskumným inštitúciám ako prirodzenému spojencovi v transfere technológií a spoločnom vývoji výrobkov. Podľa štruktúry hospodárstva a podľa podoby verejného sektora regiónov môže nastať veľká potreba špecializovať sa. Komisia by nemala iba poukazovať na synergiu v kohéznej politike, ale zdôrazňovať aj význam prostriedkov EÚ pri uskutočňovaní tak národných ako aj regionálnych inovačných stratégií.

5.6 Výbor regiónov **súhlasí s názorom** Komisie, že v konvergenčných regiónoch EÚ, tak ako sú definované v rámci štrukturálnych fondov, **drieme veľký výskumný potenciál**, ktorý sa dá uvoľniť.

5.7 Nesmie sa zabúdať ani na sektory s menej intenzívnou výskumnou činnosťou, ktoré rovnako vysokou mierou prispievajú k hospodárskemu rastu Európy a lisabonskému procesu. Doteraz sa šiesty rámcový program zameriava hlavne na oblasti s intenzívnou výskumnou činnosťou. Finančná pomoc oblastiam s menej intenzívnou výskumnou činnosťou, ktorá im umožní zúčastniť sa na už existujúcich technológiách, môže viesť k uskutočneniu inovácií, ku ktorým by inak nedošlo. Týmto subjektom by sa preto mala vo výskumnom programe venovať väčšia pozornosť.

5.8 Výbor regiónov **víta** akčný program „Veda v spoločnosti“ a zdôrazňuje význam tejto dôležitej oblasti nového rámcového programu.

6. Odporúčania Výboru regiónov

6.1 **Podľa názoru** Výboru regiónov by sa sociálny a ekologický rozmer trvalo udržateľného rozvoja mal vo väčšej miere stať integrálnou súčasťou celého 7. rámcového programu.

6.2 Výbor regiónov **dúfa**, že Komisia prevezme proaktívnu úlohu a mnohokrátmi spôsobmi podporí procesy SMVP, tak ako to už urobila pri technologických platformách. Najprv by napríklad mohla byť definovaná koncepcia SMVP a rôzne zainteresované subjekty by mohli byť povzbudzovaní k tomu, aby vypracovali dlhodobú víziu a strategickú agendu výskumu, aby sa ako pozorovatelia zúčastnili na rôznych platformách a aby tam pomohli radou a podporou. Okrem toho by mohli zabezpečiť transparentnosť a otvorenosť ako aj určitú organizačnú pomoc. Týmto spôsobom by Komisia pomohla pripraviť úspešnú realizáciu.

6.3 Výbor regiónov **konštatuje**, že rôzni zástupcovia miestnej a regionálnej úrovne aktívne pracujú na tom, aby získali príslušné subjekty pre rozvoj koncepcie SMVP. Výbor by uvítal, keby sa začala diskusia medzi Komisiou, Európskym parlamentom, Radou, vnútroštátnymi výskumnými inštitúciami, obcami, krajinami a regiónmi ako aj výskumnými pracovníkmi a ďalšími príslušnými subjektami, ktorá by postavila do stredu pozornosti v prvom rade starnutie populácie.

6.4 Výbor regiónov **považuje** za úlohu celej Komisie zabezpečiť, aby uskutočneniu programov nebránili žiadne administratívne problémy, ktoré by mohli vzniknúť tým, že riadenie tohto rámcového programu a rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inováciu (CIP) podlieha rôznym generálnym riaditeľstvám. Rozhranie medzi týmito dvomi programami musí byť jasne vypracované.

6.5 Výbor **zdôrazňuje** význam technologického rozvoja v rámci 7. rámcového programu. Je potrebné postarať sa o vytvorenie úzkych synergických vzťahov s rámcovým programom pre konkurencieschopnosť a inováciu (CIP), s cieľom vytvoriť nové podniky a pracovné miesta v podnikoch založených na vedomostiach vo všetkých regiónoch Európy.

6.6 Podľa **názoru** Výboru regiónov by hlavné témy mali byť doplnené o všeobecné otázky verejného zdravia, zdravotníctva a opatrovníctva. Okrem toho by sa mali preskúmať rôzne aspekty rozvoja miest, nie iba ekologické aspekty.

6.7 S ohľadom na úlohu MSP ako motora európskeho hospodárstva, VR **navrhuje**, aby sa v rámci 7. rámcového programu hľadala rovnováha medzi veľkými iniciatívami a a tými, ktoré sú určené pre MSP, napríklad zvýšením objemu financovania iniciatívy *Regióny založené na vedomostiach*.

6.8 Výbor regiónov **navrhuje**, aby sa Komisia pokúsila nájsť príklady vzornej vedeckej spolupráce rôznych subjektov na miestnej úrovni. Toto by sa mohlo uskutočniť aj v podobe súťaže.

6.9 Výbor regiónov **odporúča** Rade a Európskemu parlamentu, aby odsúhlasili návrh Komisie poskytnúť prostriedky pre 7. rámcový program vo výške 72 726 mil. EUR.

V Bruseli 16. novembra 2005

Predseda
Výboru regiónov
Peter STRAUB